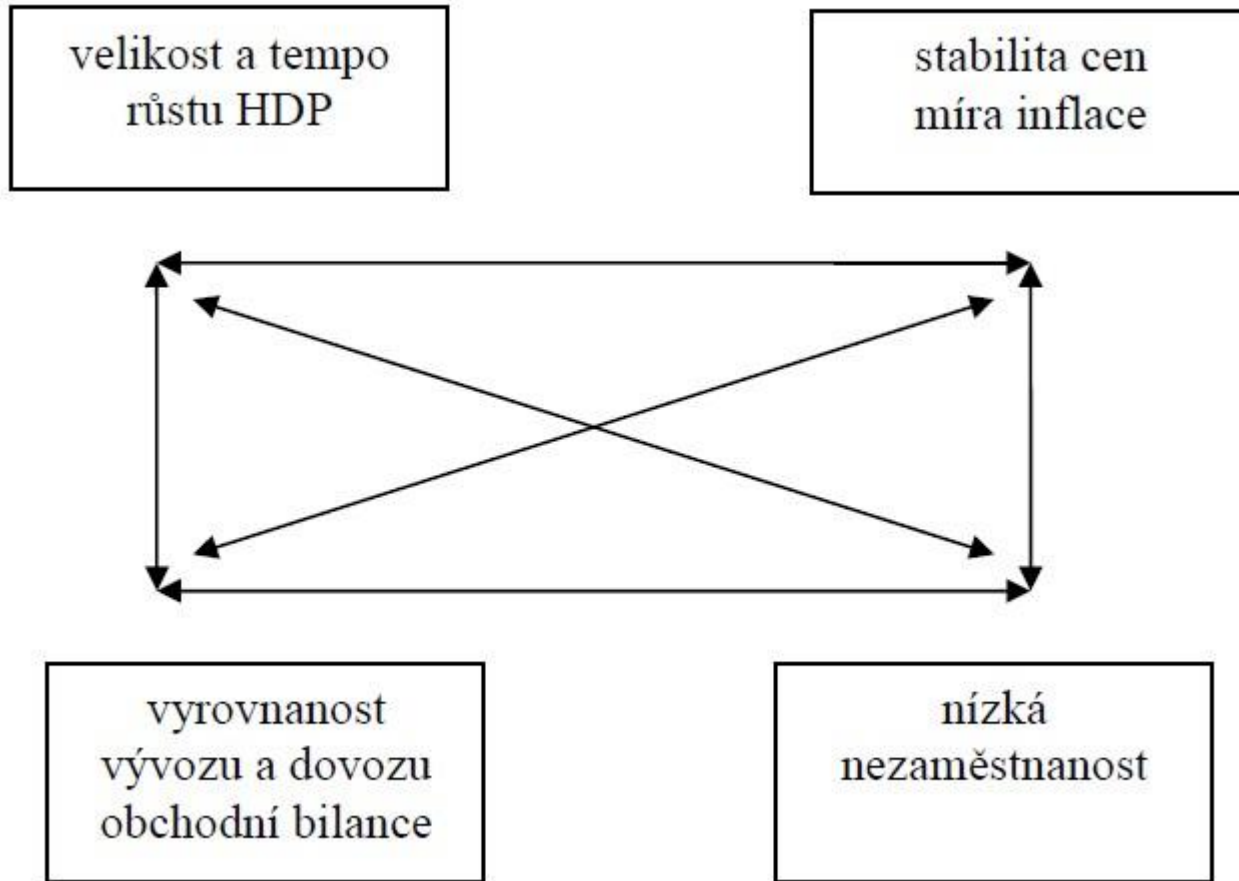

Ekonomika III. ročník

011_Hodnocení národního hospodářství + HNP + HDP + NEW + šedá ekonomika + černá ekonomika

Hodnocení národního hospodářství

- Sledujeme **tzv. magický čtyřúhelník** = 4 veličiny (agregáty):
  - 1. Velikost a tempo růstu HDP
  - 2. Stabilitu cen a míru inflace
  - 3. Vyrovnanost dovozů a vývozů (zahraniční obchod)
  - 4. Míru nezaměstnanosti

Působení těchto veličin nelze v praxi oddělovat = šipky naznačují vzájemné vazby.

Celkový produkt

- **Celkový produkt** (popř. **výkonnost národního hospodářství**) = množství statků a služeb, které ekonomika vyprodukovala za určité období (zpravidla 1 rok).
- Ekonomie nabízí **několik variant měření celkového produktu**, **dvěma hlavními jsou**:
  - **Hrubý národní produkt (HNP)**
  - **Hrubý domácí produkt (HDP)**

HNP

- **HNP (hrubý národní produkt)** je souhrn statků a služeb vyjádřený v penězích vytvořený **za určité období výrobními faktory ve vlastnictví občanů příslušné země.**
- **Bez ohledu na to, zda se vyrábí v daném státě nebo v zahraničí.**
- **Tento ukazatel postavený na národním principu se používá zejména v Severní Americe – Američané mají mnoho zahraničních investic a jsou hrdí na své výsledky.**
- **HNP i HDP lze v případě potřeby vzájemně přepočítávat.**

HDP (GDP)

- **HDP (hrubý domácí produkt)** je souhrn statků a služeb vyjádřený v penězích vytvořený za určité období (rok) výrobními faktory (práce, přírodní zdroje, kapitál) **na území konkrétního státu.**
- **Bez ohledu na vlastnictví.**
- **Tento ukazatel** postavený na územním principu **se používá zejména v evropských zemích.**

Výpočet HDP

K výpočtu HDP se využívají dvě rovnocenné metody.

1. Zbožová (produkční) metoda

- Sčítají se všechny vyrobené finální statky a služby někomu prodané plus čistý vývoz.
- **HDP = spotřeba domácností + investice soukromých domácích firem + vládní nákupy + čistý vývoz**

Co se do HDP nepočítá?

- **Starší domy**
- **Ojetá auta**
- **Starožitnosti**

- **Ale služby** realitních kanceláří, autobazarů či starožitníků **se samozřejmě započítávají.**

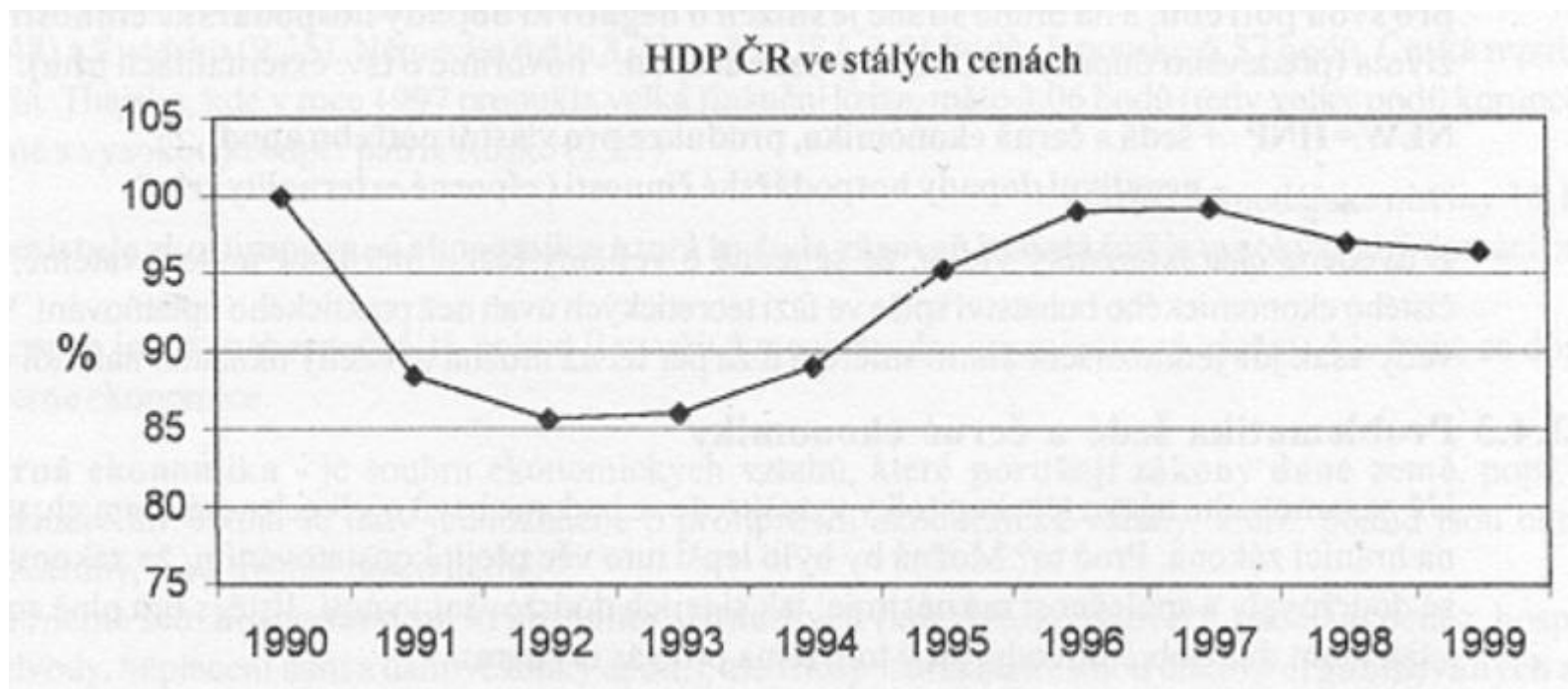
- Co je co v předchozím vzorci?
- **Spotřeba domácností:** výdaje za zboží za rok. Nezapočítává se koupě bytů, ty jsou zahrnuty do následující položky . Tvoří **zhruba 2/3 HDP!!!**
- **Investice soukromých domácích firem:** výdaje za stroje, budovy, technologie apod.
- **Vládní nákupy:** výdaje na infrastrukturu, obranu státu, školství, zdravotnictví, ŽP. **Nezahrnuje přerozdělování státního rozpočtu** na dávky sociální, důchodové, ... (to vlastně utratí ty domácnosti a započítávalo by se vlastně dvakrát).
- **Čistý vývoz:** je dán rozdílem export – import (odstranění vlivu výdajů za zboží vyrobené v zahraničí)

2. Důchodová metoda výpočtu HDP

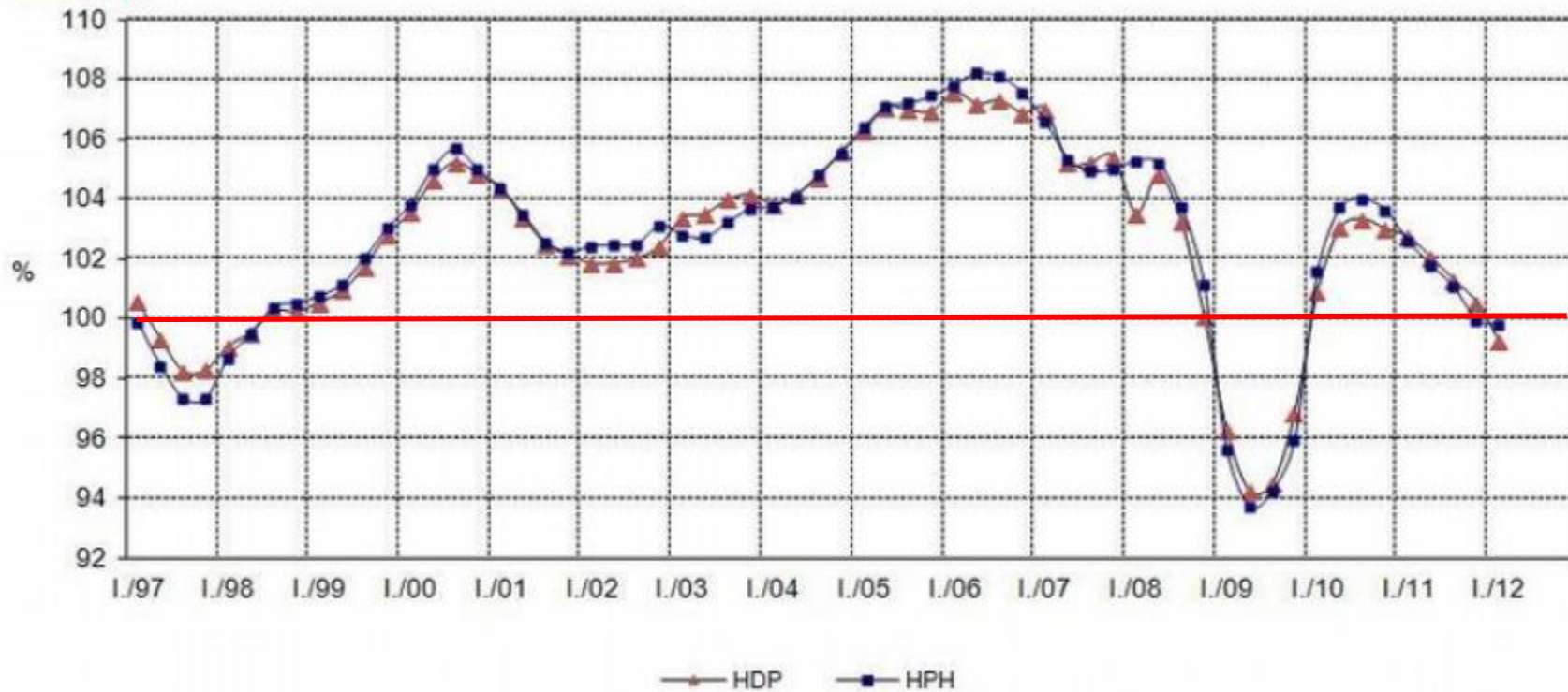
- **Vychází z fáze rozdělování, kdy každý účastník výroby získává svůj podíl na vyrobených statcích a službách, jako odměnu za vynaložení svých výrobních nákladů.**
- **HDP = cena výrobních faktorů** (mzdy/platy + renty + zisky + úroky) **+ opotřebení investic** (odpisy investičního majetku) **+ nepřímé daně** (DPH a spotřební daň)

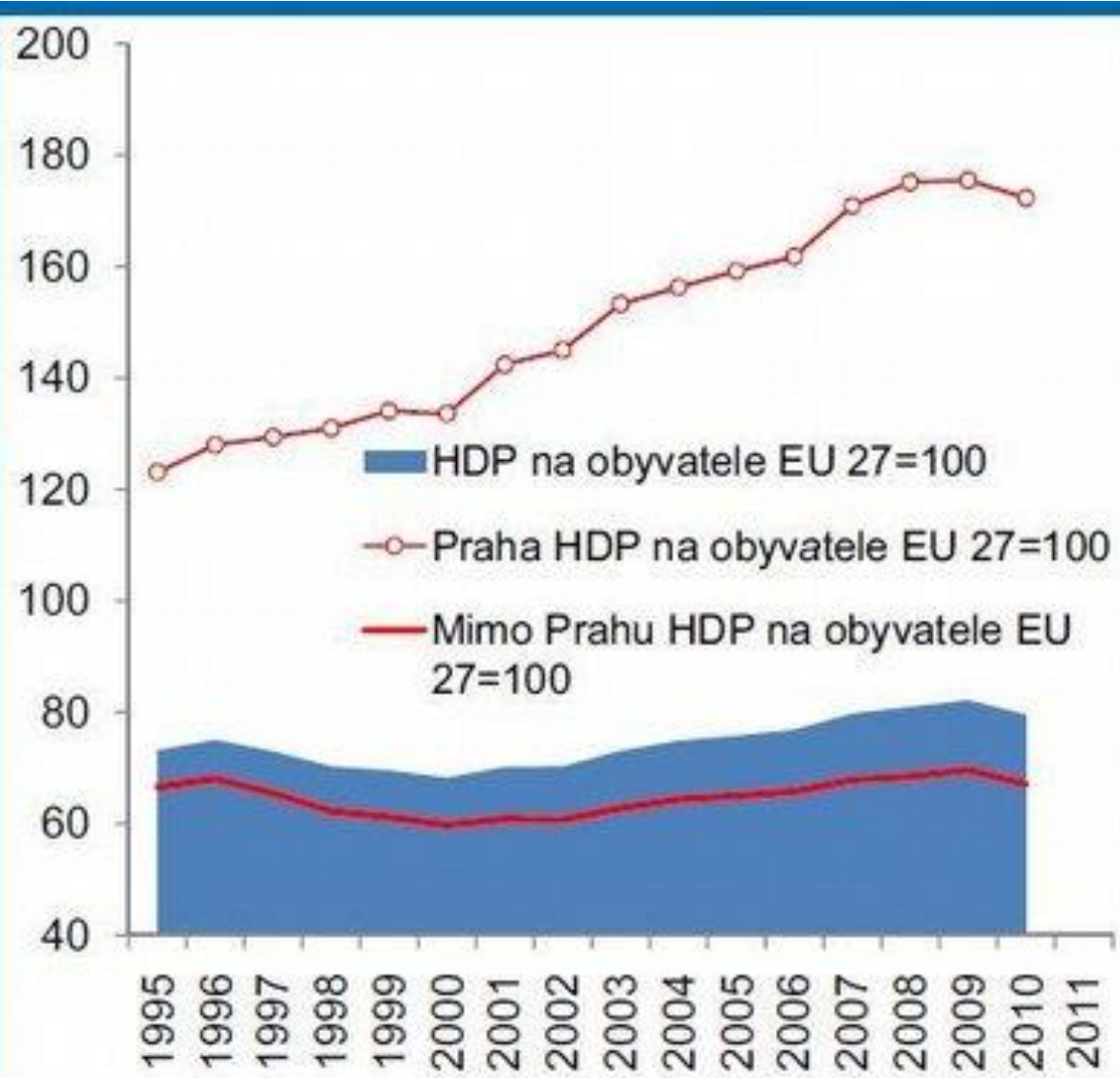
- Ekonomové při výpočtech celkového produktu narážejí na **problém inflace**.
- **Záleží na cenách, ve kterých výdaje za vyrobené statky počítáme.**
- **Můžeme zvolit:**
  - **Běžné ceny (ceny aktuálního roku)** – v tomto případě **nemůžeme díky inflačního znehodnocení peněz srovnávat s jinými roky**. Při výpočtech využívajících běžné ceny se hovoří o **tzv. nominálním HDP**.
  - **Stálé ceny** – v tomto případě **zvolíme některý rok jako výchozí a všechny ostatní roky musíme cenově přepočítat** podle cen vybraného roku. Mluvíme o **tzv. reálném HDP**.

- **HDP ve stálých cenách roku 1990 v %**

Vývoj HDP a HPH ve stálých cenách, meziroční indexy, sezónně očištěno

Zdroj: ČSÚ

Růst HDP tedy poslední dobou nic moc, ale zadluženost jakž takž ...

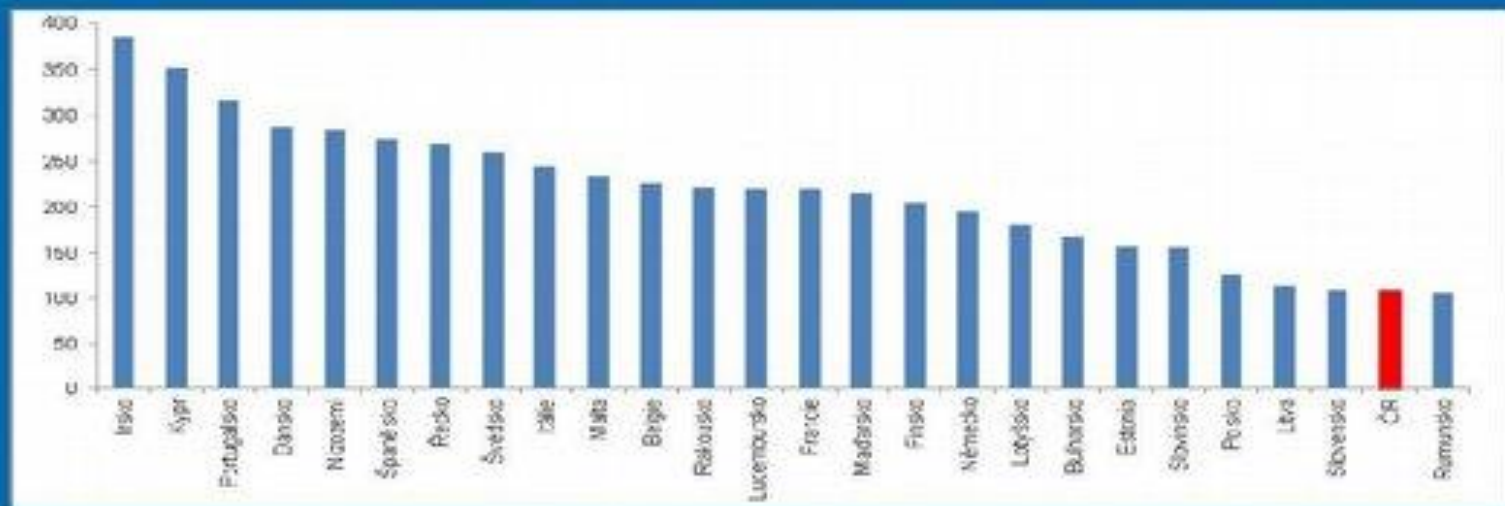
ČR fakticky nejméně zadluženou zemí v EU 27

Nízká relativní zadluženost vládního sektoru ČR

+ velmi nízká relace u soukromého dluhu

= **excelentní pozice ČR v „komplexní zadluženosti“**

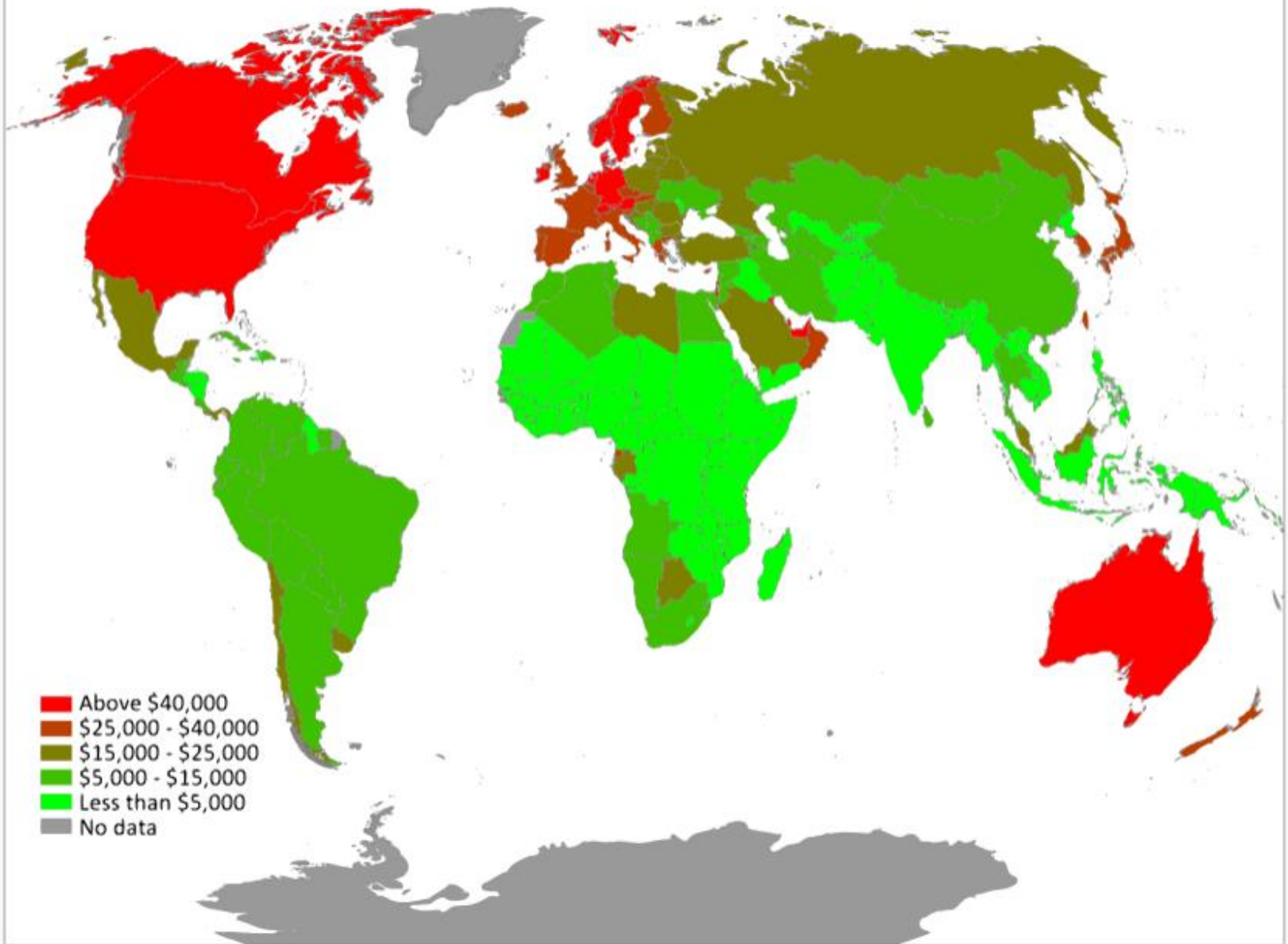
Hrubý konsolidovaný dluh vládního sektoru plus konsolidovaný soukromý dluh/HDP, v %;
1. Rumunsko 107,2 %, 2. ČR 109,7 %, 3. Slovensko 110,1 %

- HDP je **užitečný ukazatel** - v porovnání s penězi, které se točí v rámci ekonomiky (tisíce miliard) a které jsou pro nás **těžko představitelné**, lze porovnáním s HDP **získat poměrně jednoduše určitý přehled**.
- Viz příklady v učebnici str. 35.
- Aktuální údaje o makroekonomických ukazatelích ČR získáte [**ZDE**](#)

Countries by GDP per capita (PPP, intl \$, 2012)

Countries by 2012 GDP (PPP) per capita, based on World Bank figures.

HDP na obyvatele ve světě v tzv. mezinárodních dolarech

1	 Lucembursko	89 012	2011
2	 Katar	88 314	2011
—	 <i>Macao</i>	77 079	2011
3	 Singapur	60 688	2011
4	 Norsko	60 405	2011
5	 Kuvajt	54 283	2011
6	 Brunej	51 760	2011
7	 Švýcarsko	51 262	2011
—	 <i>Hongkong</i>	50 551	2011
8	 Spojené státy americké	48 112	2011
9	 Spojené arabské emiráty	47 893	2011
10	 Nizozemsko	42 772	2011
11	 Rakousko	42 196	2011
12	 Irsko	41 682	2011
13	 Švédsko	41 467	2011
14	 Dánsko	40 908	2011
15	 Kanada	40 370	2011

16	 Austrálie	39 721	2011
17	 Německo	39 491	2011
18	 Belgie	38 768	2011
19	 Finsko	37 464	2011
20	 Island	36 485	2011
21	 Rovnicková Guinea	36 202	2011
22	 Spojené království	35 657	2011
23	 Francie	35 246	2011
24	 Japonsko	34 314	2011
25	 Itálie	32 647	2011
—	 <i>Evropská unie</i>	32 644	2011
26	 Kypr	32 254	2011
27	 Španělsko	32 045	2011
28	 Bahamy	31 978	2011
29	 Jižní Korea	30 286	2011
30	 Nový Zéland	30 057	2011

31	 Omán	28 684	2011
32	 Izrael	27 825	2011
33	 Malta	27 284	2011
34	 Slovinsko	26 954	2011
35	 Seychely	26 241	2011
36	 Česká republika	26 208	2011
37	 Řecko	25 850	2011
38	 Portugalsko	25 372	2011
39	 Trinidad a Tobago	25 074	2011
40	 Saúdská Arábie	24 268	2011
41	 Slovensko	23 910	2011
42	 Bahrajn	23 645	2010
43	 Estonsko	21 995	2011
44	 Maďarsko	21 663	2011
45	 Polsko	21 261	2011

46	 Rusko	21 246	2011
47	 Litva	20 321	2011
48	 Chorvatsko	19 469	2011
49	 Barbados	19 320	2009
50	 Antigua a Barbuda	18 492	2011
51	 Lotyšsko	17 569	2011
52	 Argentina	17 554	2011
53	 Chile	17 310	2011
54	 Svatý Kryštof a Nevis	17 226	2011
55	 Turecko	17 110	2011
56	 Libye	16 897	2009
57	 Malajsie	16 051	2011
58	 Gabon	15 852	2011
59	 Panama	15 589	2011
60	 Mexiko	15 266	2011

61	 Rumunsko	15 139	2011
62	 Uruguay	15 078	2011
63	 Bělorusko	14 938	2011
64	 Bulharsko	14 825	2011
65	 Botswana	14 746	2011
66	 Libanon	14 609	2011
67	 Mauricius	14 420	2011
68	 Palau	13 758	2011
69	 Černá Hora	13 432	2011
70	 Dominika	13 288	2011
71	 Kazachstán	13 099	2011
72	 Venezuela	12 749	2011
73	 Kostarika	12 157	2011
74	 Srbsko	11 883	2011
75	 Brazílie	11 640	2011

76	 Svatá Lucie	11 597	2011
—	— Svět	11 594	2011
77	 Írán	11 508	2009
78	 Makedonie	11 258	2011
79	 JAR	10 960	2011
80	 Grenada	10 837	2011
81	 Svatý Vincenc a Grenadiny	10 715	2011
82	 Peru	10 234	2011
83	 Ázerbájdžán	10 067	2011
84	 Kolumbie	10 033	2011
85	 Dominikánská republika	9 796	2011
86	 Turkmenistán	9 420	2011
87	 Tunisko	9 351	2011
88	 Bosna a Hercegovina	9 076	2011
89	 Maledivy	8 871	2011
90	 Albánie	8 866	2011

91	 Ekvádor	8 669	2011
92	 Alžírsko	8 655	2011
93	 Siam	8 646	2011
94	 Čína	8 400	2011
95	 Surinam	7 891	2010
96	 Ukrajina	7 208	2011
97	 Jamajka	7 083	2005
98	 Salvador	6 831	2011
99	 Namibie	6 779	2011
100	 Belize	6 672	2011
101	 Egypt	6 281	2011
102	 Svazijsko	6 057	2011
103	 Jordánsko	5 966	2011
104	 Angola	5 920	2011
105	 Bhútán	5 846	2011

106	 Arménie	5 789	2011
107	 Cejlon	5 582	2011
108	 Paraguay	5 501	2011
109	 Gruzie	5 465	2011
110	 Sýrie	5 252	2010
111	 Bolívie	5 099	2011
112	 Maroko	4 952	2011
113	 Guatemala	4 928	2011
114	 Tonga	4 886	2011
115	 Fidži	4 757	2011
116	 Mongolsko	4 742	2011
117	 Indonésie	4 636	2011
118	 Samoa	4 475	2011
119	 Vanuatu	4 451	2011
120	 Republika Kongo	4 360	2011

121	 Filipíny	4 119	2011
122	 Kapverdy	4 095	2011
123	 Honduras	4 047	2011
124	 Irák	3 864	2011
125	 Nikaragua	3 812	2011
126	 Indie	3 627	2011
127	 Guyana	3 438	2010
128	 Federativní státy Mikronésie	3 412	2011
129	 Vietnam	3 412	2011
130	 Moldavsko	3 369	2011
131	 Uzbekistán	3 287	2011
132	 Šalamounovy ostrovy	2 923	2011
133	 Laos	2 790	2011
134	 Pákistán	2 745	2011
135	 Papua-Nová Guinea	2 676	2011

136	 Mauritánie	2 554	2011
137	 Nigérie	2 533	2011
—	 Stát Palestina	2 465	2005
138	 Kyrgyzstán	2 399	2011
139	 Kamerun	2 359	2011
140	 Kambodža	2 358	2011
141	 Kiribati	2 337	2011
142	 Jemen	2 333	2011
143	 Súdán & Jižní Súdán	2 325	2011
144	 Tádžikistán	2 324	2011
145	 Džibutsko	2 296	2009
146	 Svatý Tomáš a Princův ostrov	2 077	2011
147	 Senegal	1 967	2011
148	 Ghana	1 871	2011
149	 Gambie	1 809	2011
150	 Pobřeží slonoviny	1 789	2011

151	 Bangladéš	1 777	2011
152	 Keňa	1 710	2011
153	 Lesoto	1 703	2011
154	 Zambie	1 621	2011
155	 Benin	1 617	2011
156	 Východní Timor	1 578	2011
157	 Čad	1 521	2011
158	 Tanzanie	1 512	2011
159	 Uganda	1 345	2011
160	 Burkina Faso	1 301	2011
161	 Rwanda	1 282	2011
162	 Nepál	1 252	2011
163	 Guinea-Bissau	1 243	2011
164	 Haiti	1 171	2011
165	 Afghánistán	1 139	2011
166	 Guinea	1 124	2011
167	 Komory	1 110	2011
168	 Etiopie	1 109	2011
169	 Malí	1 091	2011
170	 Togo	1 049	2011
171	 Mozambik	975	2011
172	 Madagaskar	966	2011
173	 Malawi	893	2011
174	 Sierra Leone	871	2011
175	 Středoafriická republika	810	2011
176	 Niger	727	2011
177	 Burundi	604	2011
178	 Eritrea	585	2011
179	 Libérie	585	2011
180	 Demokratická republika Kongo	373	2011

- **Metodika (způsob) výpočtu HDP se mění a tak mimo 1) statků a služeb které prošly legálním trhem se začínají započítávat i:**
  - **2) služby a statky**, které si lidé vyráběli **pro vlastní potřebu**
  - **3) statky a služby, které prošly nelegálním trhem**, tedy šedou a černou ekonomikou
    - **Šedá ekonomika** = nezdaněná práce a příjmy
    - **Černá ekonomika** = příjmy z trestné činnosti
- Proto se vývoj ekonomické vědy v posledních letech přiklání k **novému ukazateli - čistému ekonomickému bohatství (NEW = Net Economic Welfare) .**

Čisté ekonomické bohatství

- **NEW (Net Economic Welfare) = HNP + šedá a černá ekonomika + produkce pro vlastní potřebu – negativní dopady trhu (záporné externality trhu).**
- **Zatím se jedná o těžko měřitelné veličiny a ukazatel NEW není prozatím prakticky uplatňován – do budoucna však pravděpodobně nahradí současně používané ukazatele.**

Problematika šedé a černé ekonomiky

- **Proč se v ekonomice zabývat skutečnostmi na nebo za hranou zákona?**
- **1) hospodářská kriminalita je odvěkou součástí společnosti – je třeba vědět jak je společnost poškozována.**
- **2) společnost potřebuje znát míru nelegálních peněžních toků vůči tokům legálním – je to důležitý indikátor pro ekonomy a politiky, v jakém stavu se společnost nachází.**

- **Šedá ekonomika** je souhrn ekonomických vztahů, které **porušují běžné etické a morální normy společnosti.**
- Jedná se **zpravidla o těžko postižitelné činnosti** nacházející se většinou na hraně zákona.
- Častou formou je **podplácení**:
  - **narušuje hospodářskou soutěž** (uplácející předpokládá, že se mu vynaložené náklady několikanásobně vrátí)
  - **vede k neefektivnosti a plýtvání**
  - **úplatky a jimi vyprovokované neefektivnosti vždy někdo zaplatí** (často se na ně skládají plátcí daní, zvláště pokud se uplácí ve sféře veřejných peněz)
  - **úplatky ve státní sféře lákají nejvíce** (stát je pro mnoho lidí abstraktní pojem a „pustit státu žilou“ je pro ně morálně přijatelné.)
  - **úplatkářství má mnoho forem** a uplácení „penězi v obálce“ je tou nejprimitivnější (dárky, zájezdy, výhody různého druhu ...)

- Další formy šedé ekonomiky:
  - **práce na černo, bez platné pracovní smlouvy** (nezdaněné příjmy)
  - **nevystavení dokladu o příjmu** („chcete na to paragon?“)
- Český stát kontroluje v roce 2013 **cca 86 % své ekonomiky** – **cca 600 miliard Kč připadá na vrub šedé ekonomice.**

- [Např. kauza Lizner](#) – jeden z mála soudně prokázaných případů úplatkářství ve státní správě v souvislosti s privatizací majetku státu. V roce 1996 odsouzen na 7 let nepodmíněně, po odpykání poloviny trestu propuštěn.

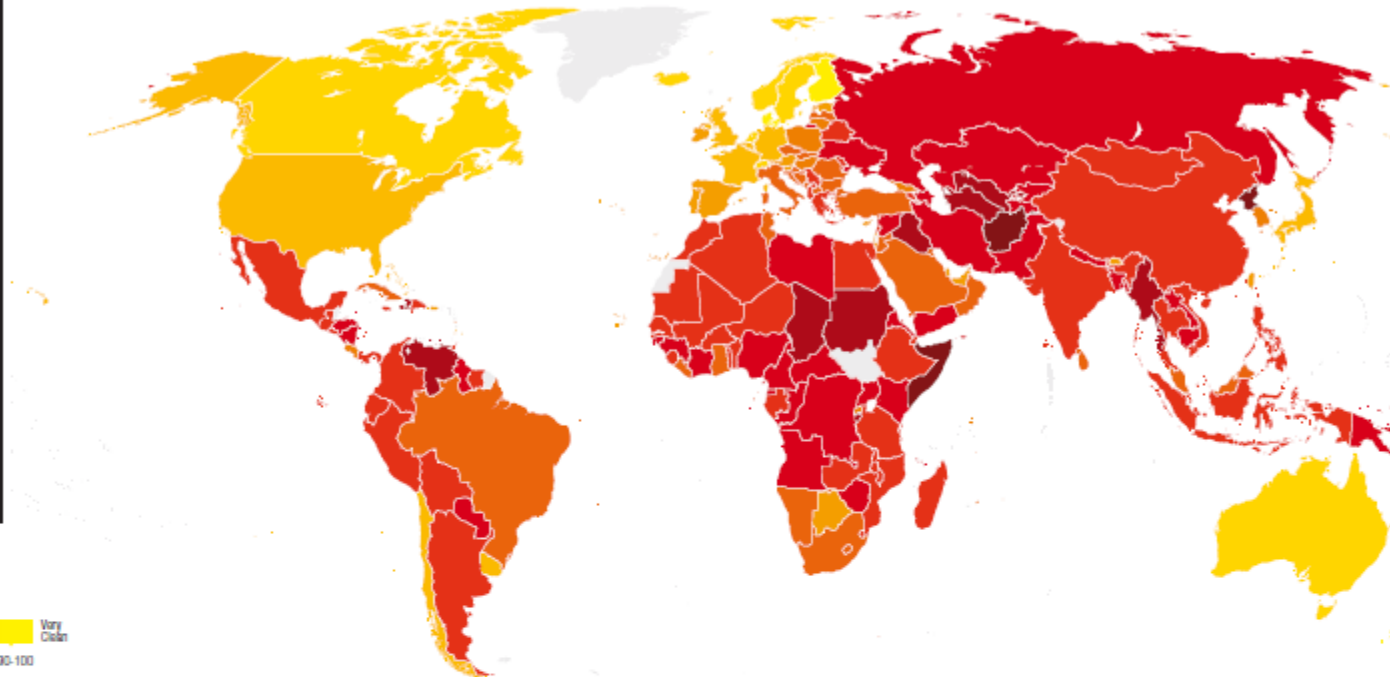

- Ačkoliv je podplácení a korupční jednání vůbec těžko prokazovatelné a potlačitelné, **od roku 1993 se o to snaží nevládní nezisková organizace [Transparency International](#).**
- Výsledky celosvětové činnosti shrnuje do **Indexu vnímání korupce – CPI.**
- CPI hodnotí podle míry vnímání korupce 176 zemí (viz následující snímek) na stupnici 0–100, kde 100 označuje zemi téměř bez korupce a 0 znamená vysokou míru korupce. **Česká republika získala v roce 2012 49 bodů a umístila se na 54. místě, což je stejný výsledek, jakého dosáhly Lotyšsko, Malajsie a Turecko.**
- **Neexistuje nezkorumpovaná ekonomika, která by byla zároveň bohatá (vysoký HDP).**

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2012

The perceived levels of public sector corruption in 176 countries/territories around the world.

SCORE

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
1	Denmark	90
1	Finland	90
1	New Zealand	90
4	Sweden	88
5	Singapore	87
6	Switzerland	86
7	Australia	85
9	Norway	85
9	Canada	84
9	Netherlands	84
11	Iceland	82
12	Luxembourg	80
13	Germany	79
14	Hong Kong	77
15	Barbados	76
16	Belgium	75
17	Japan	74
17	United Kingdom	74
19	United States	73
20	Chile	72
20	Uruguay	72
22	Bahamas	71
22	France	71

22	Saint Lucia	71
25	Austria	69
25	Ireland	69
27	Qatar	68
27	United Arab Emirates	68
29	Cyprus	66
30	Botswana	65
30	Spain	65
32	Estonia	64
33	Bhutan	63
33	Portugal	63
33	Puerto Rico	63
36	Saint Vincent and the Grenadines	62
37	Slovenia	61
37	Taiwan	61
39	Cape Verde	60
39	Israel	60
41	Dominica	58
41	Poland	58
43	Malta	57
43	Mauritius	57
45	Korea (South)	56
46	Brunei	55

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
46	Hungary	55
48	Costa Rica	54
48	Lithuania	54
50	Rwanda	53
51	Georgia	52
51	Seychelles	52
53	Bahrain	51
54	Czech Republic	49
54	Latvia	49
54	Malaysia	49
54	Turkey	49
58	Cuba	48
58	Jordan	48
58	Namibia	48
61	Oman	47
62	Croatia	46
62	Slovakia	46
64	Ghana	45
64	Lesotho	45
66	Kuwait	44
66	Romania	44
66	Saudi Arabia	44
69	Brazil	43

69	FYR Macedonia	43
69	South Africa	43
72	Bosnia and Herzegovina	42
72	Italy	42
72	Sao Tome and Principe	42
75	Bulgaria	41
75	Liberia	41
75	Montenegro	41
75	Tunisia	41
79	Sri Lanka	40
80	China	39
80	Serbia	39
80	Trinidad and Tobago	39
83	Burkina Faso	38
83	El Salvador	38
83	Jamaica	38
83	Panama	38
83	Paru	38
88	Malawi	37
88	Morocco	37
88	Suriname	37
88	Swaziland	37

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
88	Thailand	37
88	Zambia	37
94	Benin	36
94	Colombia	36
94	Djibouti	36
94	Greece	36
94	India	36
94	Moldova	36
94	Mongolia	36
94	Senegal	36
102	Argentina	35
102	Gabon	35
102	Tanzania	35
106	Algeria	34
106	Armenia	34
106	Bolivia	34
106	Gambia	34
106	Kosovo	34
106	Mali	34
106	Mexico	34
106	Philippines	34
113	Albania	33
113	Ethiopia	33

113	Guatemala	33
113	Niger	33
113	Timor-Leste	33
118	Dominican Republic	32
118	Ecuador	32
118	Egypt	32
118	Indonesia	32
118	Madagascar	32
123	Bolivia	31
123	Mauritania	31
123	Mozambique	31
123	Sierra Leone	31
123	Vietnam	31
128	Lebanon	30
128	Togo	30
130	Côte d'Ivoire	29
130	Nicaragua	29
130	Uganda	29
133	Comoros	28
133	Guyana	28
133	Honduras	28
133	Iran	28
133	Kazakhstan	28

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
133	Russia	28
139	Azerbaijan	27
139	Kenya	27
139	Nepal	27
139	Nigeria	27
139	Pakistan	27
144	Bangladesh	26
144	Cameroon	26
144	Central African Republic	26
144	Congo Republic	26
144	Syria	26
144	Ukraine	26
150	Eritrea	25
150	Guinea-Bissau	25
150	Papua New Guinea	25
150	Paraguay	25
154	Guinea	24
154	Kyrgyzstan	24
156	Yemen	23
157	Angola	22
157	Cambodia	22

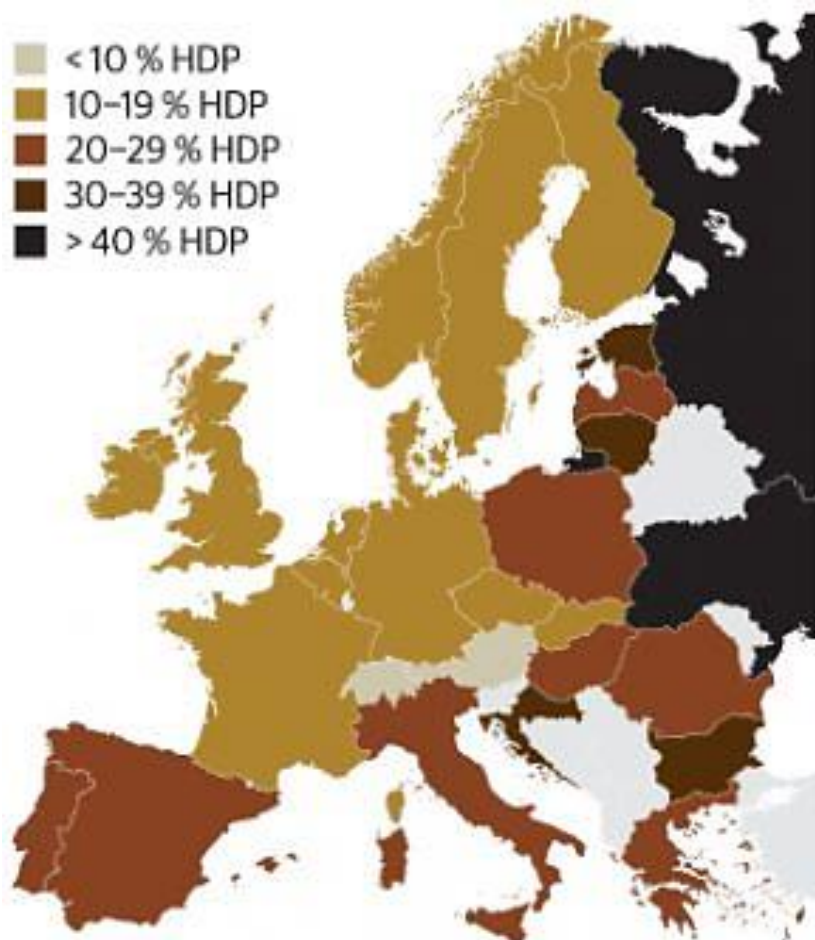
157	Tajikistan	
160	Democratic Republic of Congo	
160	Laos	
160	Libya	
163	Equatorial Guinea	
163	Zimbabwe	
165	Burundi	
165	Chad	
165	Haiti	
165	Venezuela	
169	Iraq	
170	Turkmenistan	
170	Uzbekistan	
172	Myanmar	
173	Sudan	
174	Afghanistan	
174	Korea (North)	
174	Somalia	

- **Černá ekonomika** je souhrn ekonomických vztahů, které **porušují zákony dané země popř. zákony mezinárodní.**
- **Trestně postižitelné jednání definovaná Trestním zákoníkem.**
- Spadají sem dva základní typy:
  - **hospodářská kriminalita jednotlivců** (krádež, zpronevěra, padělání peněz, neplacení daní, daňové úniky, ...)
  - **organizovaná hospodářská kriminalita** (zločinné spolčení, mafie). [Interpol](#) eviduje 100 tisíc zločineckých organizací ve 177 zemích světa.
- **Proces legalizace nelegálních peněz** označujeme jako **„[praní špinavých peněz](#)“** neboli **legalizace výnosů z trestné činnosti** = až vrácením do legálního oběhu **znovu získají peníze z černé ekonomiky pro své majitele význam.**
- Praní špinavých peněz je **nebezpečné jak z ekonomického, tak z politického hlediska** (nákupy nemovitostí, firem, sportovních klubů, dary politickým stranám, ...).

- Legislativně je tato věc v ČR ošetřena [**zákonem č. 253/2008 Sb.**](#) **zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.**

- Žebříček zemí s největším podílem stínové ekonomiky

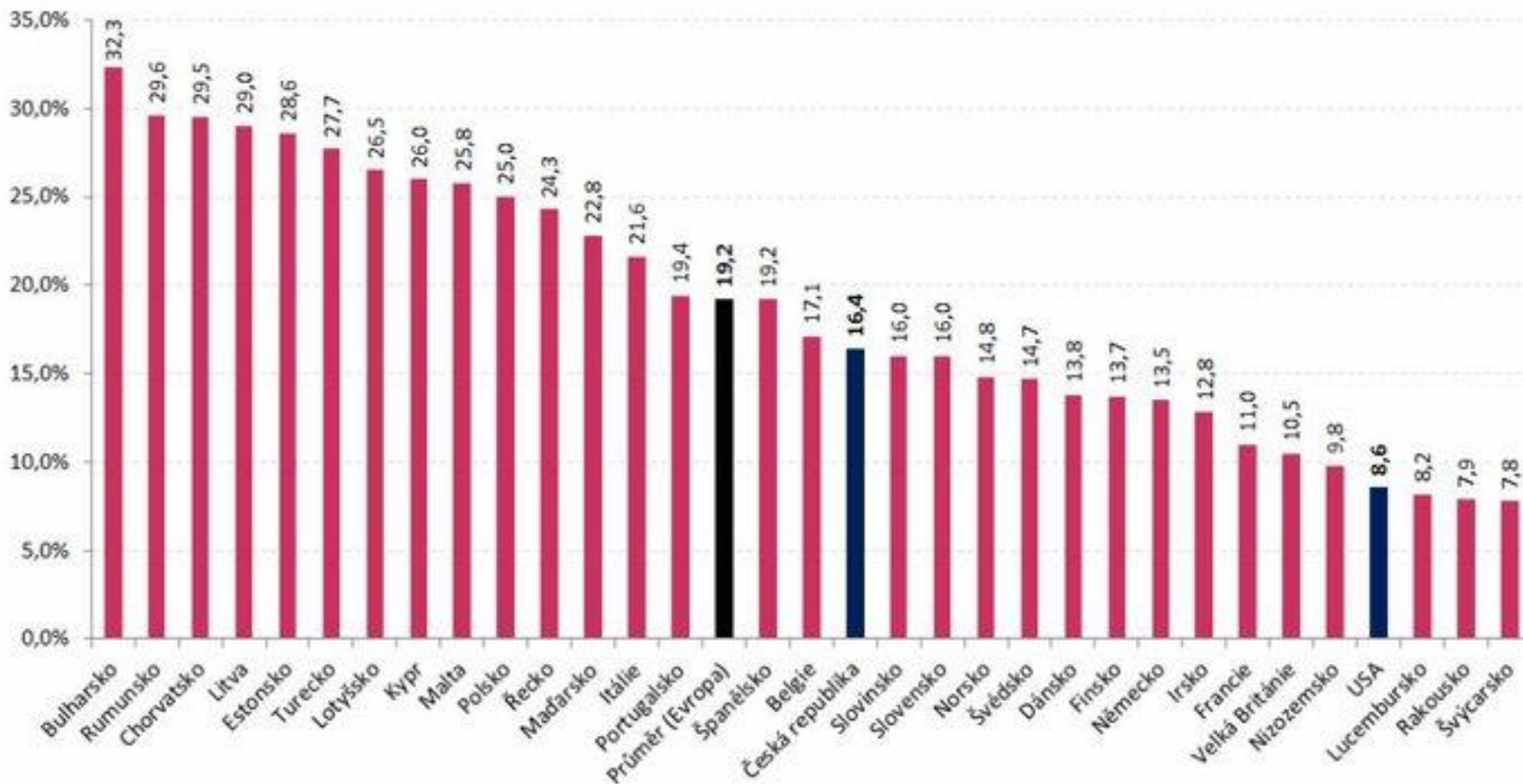

Velikost stínové ekonomiky v Evropě (podíl na HDP)

Švýcarsko	8	Portugalsko	20
Rakousko	9	Španělsko	20
Nizozemsko	10	Itálie	22
Británie	11	Maďarsko	24
Francie	12	Řecko	25
Irsko	13	Polsko	26
Dánsko	14	Lotyšsko	27
Finsko	14	Rumunsko	29
Německo	15	Estonsko	30
Norsko	15	Chorvatsko	30
Švédsko	15	Litva	30
ČR	17	Bulharsko	33
Slovensko	17	Rusko	49
Belgie	18	Ukrajina	55

Zdroj: Friedrich Schneider, Johannes Kepler Universität Linz (2009)

Objem šedé ekonomiky v Evropě a USA (v % HDP)

Rok 2012

- Podle dostupných informací český stát kontroluje v roce 2013 **cca 86 %** své ekonomiky – **cca 600 miliard Kč připadá na vrub šedé ekonomice.**

- Objem šedé ekonomiky v ČR je odhadován na 600 mld. Kč.

Otázky:

1. **Magický čtyřúhelník zahrnuje tyto veličiny .....**
2. **Definujte výkonnost národního hospodářství.**
3. **Hlavní varianty měření výkonnosti národního hospodářství jsou .....**
4. **HNP**
5. **Kde se zejména používá ukazatel HNP?**
6. **Ukazatel HDP se používá zejména .....**
7. **Ukazatel HDP**
8. **Vzorec zbožové (produkční) metody výpočtu HDP.**
9. **Uvedte vzorec důchodové metody výpočtu HDP.**
10. **Co víte o započítávání ojetin a služeb autobazarů u produkční metody stanovení HDP?**
11. **Co je to čistý vývoz?**
12. **Jaký podíl na celkovém HDP má v ČR spotřeba domácností?**
13. **Jak se přerozdělování ze státního rozpočtu zahrnuje do výpočtu HDP?**
14. **Vyjmenujte nepřímé daně.**
15. **Vysvětlete, co je to opotřebení investic?**
16. **Nominální HDP.**
17. **Reálné HDP.**

Otázky:

18. Jakou pozici má ČR v žebříčku HDP na obyvatele ve světě?
19. Co znamená zkratka NEW?
20. Vzorec pro výpočet NEW.
21. Šedá ekonomika.
22. Černá ekonomika.
23. Uveďte hodnotu HDP ČR v Kč v roce 2012.
24. Čím se zabývá Transparency International?
25. Základními typy černé ekonomiky jsou .....
26. Vysvětlete pojem legalizace výnosů z trestné činnosti.
27. Jaký je odhadovaný podíl šedé ekonomiky na HDP ČR?
28. Srovnejte odhadovaný podíl šedé ekonomiky na HDP ČR a průměru EU?

Zdroje:

- Švarcová, J. a kol. Ekonomie – stručný přehled, 2012/2013. Zlín, CEED 2011
- Holman R., Pospíchalová D., Úvod do ekonomie pro střední školy. Praha, C. H. Beck 2012
- <http://zpravy.e15.cz/burzy-a-trhy/makroekonomicka-data/uroven-ceska-se-po-letech-vzdaleje-zapadu-773950>
- http://zpravy.idnes.cz/hrdina-korupcni-afery-lizner-jde-do-voleb-f10-/domaci.aspx?c=A060425_203113_domaci_nel
- http://www.transparency.cz/doc/CPI_2012/2012-12-05_CPI2012_mapa_a_vysledky.pdf
- <http://ekonom.ihned.cz/c1-54668390-kradu-krades-krademe>
- <http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2010/8/2/zebricek-zemi-s-nejvetsim-podilem-sede-ekonomiky/>
- <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Seda-ekonomika-v-Cesku-dosahla-objemu-600-miliard-korun-271510>
- <http://zpravy.e15.cz/domaci/ekonomika/seda-ekonomika-letos-presahne-622-miliard-1012215>
- <http://odmaturuj.blog.cz/0912/mo7-penize-v-trzni-ekonomice>